

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA

Redactor:
Pr. Demian Tudor

Deschiderea anului școlar la Academia Teologică

Sunt rare prilejurile când amintirile trecutului să te copleșească și să te învâluie în mireasma lor emotivă într'o așa măsură, încât să-ți poți da seama într'o clipă, ce a însemnat atmosfera caldă și primitoare a unei școli pentru generațiile de tineri, ce s'au succedat sub cupola ei. Un atare prilej binecuvântat ni s'a oferit, în ziua Cuvioasei Paraschiva, tuturor celor cari am participat, cu evlavie foștilor elevi, la festivitatea deschiderii noului an școlar dela Academia noastră Teologică. O instituție în care totul până mai ieri părea așezat la locul său, un adevărat templu în care fiecare colțișor evoca ceva din paginile de sbucium ale trecutelor vremi, a ajuns, de pe urma vitregiei războiului, să îmbrace haina sobră a sărăciei, care, parcă, vrea să grăiască înadins oricărui student ce s'a perindat pe sub zidurile ei și să-i solicite sprijinul neprecupețit pentru a se îmbrăca din nou în haina de lumină care să-ți dea iarăși impresia unui adevărat locaș sfânt...

Festivitatea, care ne-a prilejuit această răscolitoare coborîre în noi, a avut loc după terminarea sf. Liturghii din biserica catedrală, în prezența Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei, a corpului profesoral, a consilierilor dela sf. Episcopie și a altor fețe bisericești.

La intrarea, Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop în Academie, corul studenților, condus de P. C. Părinte profesor Petru Bancea, a intonat „Pre Stăpânul...”, după care asistența a trecut în sala festivă a școlii. Aici corul studenților execută mișcător „Tatăl nostru”, după care P. C. Părinte rector Dr. Ilarion V. Felea rostește următoarea cuvântare:

„După o săptămână de exerciții duhovnicești, de meditații despre taina preoției și despre vleața religioasă, alternate cu munca ostenitoare pentru aducerea și sortarea bibliotecii, — toate încheiate cu spovedania și Impărtășirea, — deschidem al 126-lea an școlar din istoria școlii noastre și al 62-lea în acest local închinat literelor și virtuților sfinte.

Ne aflăm într'un local sinistru de războiu. Atât în cel dintâi războiu mondial, cât mai ales în al doilea, școala noastră a pățnit din greu: inventarul i s'a distrus aproape în întregime; marea noastră bibliotecă întemeiată la 1840 de luminatul profesor Patrachie Popescu, a fost a doua oară sângeros martirizată; întâia oară în 1848 când multe din cărțile ei — cum spune documentul — au fost „împrăștiate și pierdute”, a doua oară în 1944-45; din multele și frumoasele icoane religioase și tablouri istorice, ne-au mai rămas câteva, puține, așezate cu pietatea cuvenită aci, în sala festivă a școlii.

În timpul scurt, cât l-am avut la îndemână dela 25 August 1947 până astăzi am căutat, cât ne-a stat în putință, să spălăm rănile și să ștergem urmele războiului din toate camerele, dela etaj și până la subsol. În bună parte am reușit, deși a trebuit să luptăm cu greutate în inerentele celor dintâi săptămâni după revalorizarea monetară. Ne-a mai rămas doar sala festivă în starea în care am primit-o. Ii va veni și ei rândul.

Tocmai pentru că a fost de două ori sinistru și martirizat, și a supraviețuit tuturor încercărilor și pătimiturilor, localul Academiei noastre de Teologie ni se pare cu atât mai drag și mai impunător. A păținit și a supraviețuit. De aceea, de câteori îl privim în față, avem impresia că-l vedem cum crește în măreție, iar între zidurile lui simțim un suflet de mamă, cald și iubitor: sufletul Bisericii luptătoare, pătimitoare și biruitoare.

Ne-am întors aci cu aghiasma și cu făclile aprinse, în miros de tămâie și busuioc, în cătece de biruință și de bucurie sfântă. Am mulțumit și iarăși mulțumim bunului Dumnezeu că ne-a ajutat să ne întoarcem și să ne vedem din nou în casa noastră, și profesorii și studenții.

Începem un an nou școlar, un an de muncă și refacere, în sinceritate și tăcere.

Am căutat un program de lucru, în care să se

întâlnească școala cu Biserica, știința cu credința, dascălii cu ucenicii, autoritatea cu bunătatea, doctrina cu viața, adevărul cu virtutea, cuvântul cu fapta. L-am aflat în toată frumusețea și bogăția lui, în Sf. Scriptură, cu deosebire în Epistola către Efeseni. Aflăm aci un program de lucru nu numai pentru câțiva ani de școală, dar pentru viața întreagă. În Epistola către Efeseni întâlnim descrisă psihologia și fizionomia ateilor și păgânilor, în contrast cu psihologia și fizionomia sfinților și a casnicilor lui Dumnezeu, zidiți pe temelii apostolilor și a profeților. Avem aci cuprinsă acea evanghelică învățătură despre ierarhia și unitatea comunității creștine, despre Hristos capul Bisericii și despre Biserica trupul Lui, între care este aceeași unire sfântă și fără de prihană, ca și între membrele corpului, ca între mire și mireasă; aci întâlnim cuvintele despre omul cel vechi și despre omul cel nou care trăește în dreptatea și sfințenia adevărului; aci avem îndemnul pentru răscumpărarea zilelor rele prin virtuți și fapte bune, prin trăirea în lumină, iubire și bunătate, prin vorbirea în psalmi, în laude și în cântări duhovnicești; aci ni se dau acele preaînțelepte sfaturi pentru părinți și copii, pentru bărbați și soții, pentru stăpâni și slugi; aci ni se înfățișează acea imagine clasică a bărbatului creștin înarmat din creștet până în tâlpi cu harurile și virtuțile Evangheliei; aci ni s'a dat să cunoaștem și să contemplăm acea unică și minunată icoană și învățătură despre trupul mistic al lui Hristos. Efeseni 4, 11-16, 22-25.

Acesta e programul nostru, preaiubiți părinți și copii, dascăli și ucenici: să desvăluim în noi pe Hristos, să creștem în El până la desăvârșire, până la măsura deplinătății Lui; să lăsăm să crească El în noi până ce personalitatea Lui devine personalitatea noastră, până ce ne zidim cu toți ca niște organe vii în trupul său mistic, în Biserica Sa.

Nu văd alt program de viață și de lucru mai frumos, mai atrăgător, mai autentic, mai demn să-i dăruiești tot entuziasmul și toată puterea de muncă. Acest program l-am ales pentru misiunea ce ni s'a încredințat și pentru împlinirea lui vom milita, convinși că el face sinteza dorită, el unește școala cu Biserica, religia cu știința, revelația cu credința, gândul cu fapta, dogma cu viața, virtutea cu harul, sufletul cu sfințenia, omul cu Dumnezeu.

Omenirea urlă după sfințenie, pace și bunătate. Se dorește eliberată de sub puterea idolilor, ca să trăiască liniștită și împăcată în societatea îngerilor. Societatea aceasta există numai în comunitatea creștină, în trupul tainic al lui Hristos, în Biserica.

Romain Roland a scris aceste cuvinte, care pentru unii sunt ciudate, pentru noi familiare: „Fraților, știim că îngerul ne va învinge. Dar prețul luptei va fi prăbușirea în brațele îngerului”.

Iacob s'a luptat o noapte întreagă cu îngerul

și în cele din urmă a trebuit să se lase învins și binecuvântat de Dumnezeu.

În fiecare din noi sunt înlănțuiți și se luptă un înger și un demon. Desrobim pe care vrem. Aci se manifestă libertatea și măreția omului. Ne lăsăm învinși de îngerul lui Dumnezeu? Ferice de noi, pentru că învinge binele, adevărul, sfințenia, harul... Lăsăm să învingă demonul? Vai nouă...

În biserica mănăstirii Bodrogului am contemplat vreme îndelungată un tablou care m'a impresionat mult: Proorocul Daniil în groapa cu lei. M'a minunat în chip deosebit fizionomia leilor, mai ales fața lor omenească, îmblânzită: lei cu fețe de oameni și în mijlocul lor omul lui Dumnezeu. Mi se pare că tabloul acesta vrea să ne spună că în fiecare om este un leu, care se cere îmblânzit. Sfințenia îmblânzește fiarele, fapt prea bine cunoscut în Inmea sfinților.

Nil Ascețul, îndemnându-ne „să râvnim virtuțile sfinților”, tâlcuiește altfel întâmplarea lui Daniil cu lei. El spune că „oamenii au dat pierzării pe Daniil, dar l-au scăpat lei, păzind ei pe cel osândit în chip nedrept din pismă, ca și dreptatea batjocorită de oameni; în felul acesta au rostit ei judecata cea dreaptă cu privire la cel osândit pe nedrept. Astfel virtutea bărbatului s'a făcut oamenilor pricină de pismă și de dușmănie, iar fiarelor prilej de șfială și de cinste” (Filocalia I, 210).

Și după o tâlcuire și după cealaltă, adevărul acesta este: sfințenia îmblânzește fiarele sub orice chip s'ar ascunde ele și astfel lărgeste hotarele împărăției lui Dumnezeu.

În noi toți stăruie amintirea paradisului pierdut și dorința arzătoare de-al afla și înfăptui prin dumnezeescul har, prin credință dreaptă și fapte bune. Se vorbește despre o „teologie a zilei”, despre o devoțiune de fiecare clipă, de trăirea după Evanghelie. Nu toți vom ajunge sfinți mari și dascăli ai Bisericii. Dar toți trebuie să năzuim cel puțin după noviciat, să debutăm în ale sfințeniei, ca să nu rămânem numai la cele materiale, „că toate acestea și păgânii le caută...” (Mat. 6, 31—33).

Nu vom neglija nici exteriorul, formele și grăjile Martei: curățenia în primul rând, hrana, îmbrăcămintea, bunăcuviința, punctualitatea, dar vom ține mai ales la interior: la virtuțile Mariei, la sinceritate și armonie, la caracter și disciplină, ca să se simtă că în toți se sălășluiește același Duh Sfânt, că prin toți străbate același sânge viu și pulsează aceeași inimă caldă: sângele și inima lui Iisus Hristos.

Acesta este programul, idealul nostru: creșterea, (cine nu crește rămâne un pipernicit), unitatea și desăvârșirea trupului mistic al Bisericii lui Hristos. Semnificația, și mai mult, experiența aceasta o are în vedere împărtășirea cu trupul și sângele Domnului. Dorim — cu alte cuvinte — să ne spunem legii evoluției, să transpunem legea evoluției

pe planul vieții interioare, și să atingem un nivel mai înalt de viață și cultură duhovnicească, astfel ca din școala noastră să putem scoate preoți adevărați, apostoli, misionari, păstori buni, așa după cum îi reclamă vremea noastră.

Iubiți studenți, nemulțumirile voastre față de mediul duhovnicesc în care trăim cu toți, au avut totdeauna în sufletul meu un ecou adânc și tulburător. Vom căuta împreună să cerem mediul optim după care însetează și tânjesc inimile voastre.

În comunitatea noastră școlară va domni iubirea părintească. Pentru aceasta e necesară disciplina liber consimțită, interiorizată. Părinții care-și desmlardă prea mult copiii și-i învață cu desmățul, manifestă o iubire greșită. Iubirea noastră se întemeiază pe disciplină, pe ordine, pe caracter. Celul mai nou student din Arad, plecat la studii în străinătate, i s'a spus că diploma de bacalaureat, cu care s'a prezentat la înscriere, nu face două parale fără de fișa personală a caracterului cinstit. Caracterul moral întâi de toate, apoi munca intelectuală și manuală, disciplina, acomodarea la mediu.

În biologie s'a constatat de mult că mediul are o foarte mare influență asupra omului. Mai nou, biologia subliniază un fapt mult mai important și anume că omul își alege mediul și din mediu alege ceea ce convine mai mult dispozițiilor sale interne și educative. Unul își află mediul și prietenii în cârciumă; altul în biserică. Unii frecventează cluburile, alții bibliotecile, sălile de conferințe și bisericile. Fiecare om își alege și își creiază mediul său, lumea sa de gânduri și fapte. Unii rămân într'o lume haotică, altora le place un mediu vițios și fals; alții sunt selectivi, preferă un mediu curat, o atmosferă de viață religioasă, morală, spirituală.

Voi, iubiți studenți, mediul acesta l-ați ales, mediu autentic în care se formează caracterele morale și personalitățile creștine, apostolice. Cui îi place mediul acesta, de tămâie, de aghiasmă, de lumină și de virtute, rămâne cu noi; cui nu-i place, pleacă. Intrarea în școală se face cu greu: cu cereri, cu taxe și timbre, etc. Ieșirea se face ușor, fără nicio taxă. Eu țin să vă fac dela început o mărturisire: prefer o eliminare nedreaptă — de care să ne ferească Dumnezeu — decât un absolvent de teologie care viața întreagă să nefericească o parohie, de care iarăși să ne ferească Dumnezeu.

Încolo fiți optimiști și nu aveți nicio teamă. La anul 305, Dioclețian bătea o medalie cu inscripția: *Nomine christiano deleto* (în amintirea creștinismului distrus). Peste câteva sute de ani, alt adversar al Bisericii, mi se pare Voltaire, prorocea că Biblia și Biserica vor dispărea peste o sute de ani... și peste o sută de ani casa, în care făcuse el profeția, devenise un centru pentru desfășurarea și răspândirea Bibliei. Profeții de acestea s'au făcut și se vor mai face...

Un fapt, însă rămâne singur și nedesmințit: Biserica nu va dispărea niciodată, pentru că e trupul mistic al lui Hristos, pentru că ea cuprinde trecutul, prezentul și viitorul, pământul și cerul; pentru că ea este operă divină pe care încă nu s'au născut omul care să o poată distruge. Cărămizi pot cădea din zidurile ei. Corpul ei duhovnicesc însă rămâne deapururi viu și birutor, precum este scris: „...și porțile iadului nu o vor birui“ (Mat. 16, 18).

De încheiere, gândul și inima noastră se îndreaptă în rugăciune către Dumnezeu ca să ne ajute: Doamne, ajută-ne!... Doamne binecuvintează și dă spor în munca, în exercițiile și devoțiunile noastre duhovnicești...

Cu rugăciunea aceasta și cu hotărârea de-a duce la îndeplinire programul anunțat, noul an școlar 1947/48 — al 126-lea din viața și istoria Academiei de Teologie din Arad — este inaugurat și rămâne deschis.

La finea cuvântării, P. C. Părinte Rector mulțumește P.S. Sale Părintelui Episcop Andrei pentru înalta prezență și-l roagă să împărtășească îndemnul și binecuvântarea Prea Sfinției Sale acestui început de nou an școlar.

Luând cuvântul Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei a dat prețioase îndrumări studenților, din care desprindem:

„Știți foarte bine că în cartea „Despre Preoție“ Sf. Ioan Gură de Aur spune că preoția izvorește din iubirea față de Hristos. Această iubire o numește pastorală: vocație. Ni se pare un cuvânt nepotrivit. E adevărat că vocația este o chemare. Dar ea este și o taină, un secret pe care nu-l putem defini. Noi cei bătrâni ne întrebăm de multe ori, când s'a petrecut în viața noastră această chemare, când s'a întâmplat vocația mea. Este o taină, un secret. Dumnezeu nu ne-a spus clipa când ne-a chemat...”

Ce-i teologia? Teologia nu este rațiune. Cine studiază teologia numai cu mintea acela poate să fie un mare și puternic ereziarh... Noi ne folosim de rațiune, de minte, dar noi ne coborâm în inima noastră și trăim teologia. Teologia este trăire și teologia te sfințește... Aci este cheia magică cu care poți să deschizi ușa școlii teologice. Dacă în cei patru ani de teologie, Hristos n'a crescut în tine, dacă chipul lui nu este viu în tine, dacă tu nu poți spune ca și Pavel: „De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește întru mine“, atunci teologia tu n'ai făcut-o într'adevăr.

Se spune despre Moise că după ce s'a coborât de pe muntele Sinai, unde a vorbit cu Dumnezeu, fața lui strălucea, încât a trebuit să și-o acopere cu un văl. Iată rezultatul unui contact cu Hristos. Ești transfigurat.

În teologie nu ceea ce înveți la ore este important, ci rugăciunile pe cari le faci, meditațiile tale, faptele tale... Lucrul principal este catedra inimii,

procesul sufletesc ce se petrece în tine, această iluminare care trebuie să se producă în tine...

Intrebarea este ce-ți dă Hristos în schimb? Îți dă o tinerețe veșnică. Tinerețea aceasta de pe obraji dispăre. Hristos îți dă un suflet veșnic tânăr, un suflet care ancorează într-o altă viață, viața veșnică. Ancorezi în Dumnezeu și atunci guști din viața veșnică. Este scris la Ioan: „Aceasta este viața veșnică, să te cunoască pe tine, unul și adevăratul Dumnezeu și pe Fiul Tău pe care l-ai trimis“. Această viață ți-o dă Hristos, nu tinerețea obrazului, ci o primăvară a sufletului, care rămâne în veci. E puțin ce-ți dă în schimb? Tu îți dai tinerețea ta; El îți dă o viață veșnică. E puțin? Nu vă temeți. Voi nu sunteți deficițari. Să nu credeți că dacă nu veți avea aurul lumii, voi sunteți deficițari. Nu, voi sunteți cei mai bogați...”

După terminarea răscolitoarelor îndemnuri ale Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop, corul studenților a cântat imnul „O prea luminăte nor...” după care festivitatea a luat sfârșit.

A urmat apoi vizitarea localului Academiei.

S'a dres și s'a făcut mult într'un timp extrem de puțin și cu bani și mai puțini. Totul așteaptă însă contribuția noastră a tuturor. Să o dăm cu inimă largă și cât mai cu sârg.

Strategie antisectară

1. Atitudinea față de secte

E cu neputință evitarea oricărui contact cu sectarii. Se pune întrebarea: Ce atitudine să avem față de sectari, în general, dar mai cu seamă la o inevitabilă întâlnire cu ei?

Întâi de toate, nu trebuie să-i considerăm pe sectari ca niște adversari, pentru că nici însăși sectologia, deși are ca scop combaterea sectelor, nu este adversară sectelor, așa cum cartea nu e adversară analfabiștilor, sau farmacia, bolnavilor, sau, în sfârșit, soarele, celor lipsiți de vedere.

Sectarii însă se consideră adversari ai noștri și provoacă lupte. Totdeauna ei sunt provocatorii pentru că nu noi avem năravul de a pătrunde în turma lor cu gândul de a o risipi, ci invers. Nu noi am devenit ortodocși prin convertire dela ei, ci invers. De aceea, în orice luptă cu sectarii, noi niciodată nu putem fi decât pe nedrept învinuiți de a fi agresori. Dar dacă nu trebuie să fim agresivi, spre a nu călca litera și spiritul Scripturii, avem în schimb datoria de a ne apăra tezaurul doctrinar și turma, de cei ce caută să le piardă. Iar aceasta însemnează a fi mereu în gardă și pe poziție, într'o atitudine defenzivă. Vom binevesti „cu timp și fără timp“ (2 Tim. 4,2), pentru că poruncă mare stă asupra capului nostru și vai nouă de nu vom binevesti (1 Cor. 9,

16). Nu vom aștepta să grăiască pietrele în locul nostru (Lc. 19,40). Iar când predicăm adevărul descoperirii, nimeni n'are dreptul de a ne învinui că purtăm războiul agresiv cu cineva. Cui nu-i place soarele, să-și ascundă fața dela el. Și nimeni n'are dreptul de a opri pe un părinte să ia contact cu fiul său cel rățăcit, ia scopul de a-l întoarce, îndreptat acasă.

Nu vom admite urgiile vreunei Inchiziții, Indexul sau orice alt fel de opreliște, agresivitate și intoleranță. Căci cel rățăcit nu trebuie nici exterminat, nici legat la mâini și la gură, ci luminat și îndreptat, în toată libertatea convingerii.

Trebuie să constatăm și să recunoaștem, că înainte de orice contact cu sectarii, între ei și noi se dă o luptă indirectă, nevăzută, determinată de starea de spirit încordată, inevitabilă între două tabere care tind să emuleze una în detrimentul celeilalte. De aceea și *strategia* noastră în această luptă trebuie să fie *indirectă*, aplicată nu sectarilor, ci celor ai noștri, în scopul întăririi și al punerii lor în gardă.

Mai întâi trebuie să luăm toate măsurile preventive, de profilaxie, pentru oprirea apariției sectarismului. Iar dacă acesta totuși apare, trebuie să procedăm la localizarea și apoi la înlăturarea lui.

Profilaxia o facem prin înlăturarea tuturor cauzelor care știm că pot produce, sau pot favoriza sectarismul. Sunt și cauze mai presus de puterea noastră de a le înlătura. Ele însă pot fi paralizate, încât să devină ineficiente și inoperante. Așa cum putem educa pe enoriași — oricât ar fi ei, ca oameni, supuși păcatului — să nu devină față de legile Statului infractori și delicvenți, așa îi putem și față de legile dreptei credințe a Bisericii. În acest scop e necesar a se proceda în mic, de jos în sus, adică dela individul singurit — și nu invers, prin predica oficială. Se începe cu individul, se continuă cu familia și se sfârșește cu totalitatea credincioșilor, în biserică, școală, casa culturală etc. Peste tot, se caută acum dezvoltarea și consolidarea conștiinței ortodoxe, prin didacticism, prin cult și prin manifestări puternice ale organizațiilor parohiale din loc.

Dacă măsurile de profilaxie n'au putut împiedica apariția sectarismului, se va proceda la *localizarea*, sau la împiedicarea răspândirii lui. Iar aceasta se face printr'o asiduă pastorație, mai întâi a locului infectat, apoi a vecinătății periclitat și în sfârșit a parohiei întregi. Pastorația trebuie să fie individuală și directă, continuată apoi și întărită indirect, prin rudele, vecinii și cântăreții parohiei, sau prin alți ortodocși dibaci și tari în credință. Trebuesc mobilizate toate forțele parohiei, în slujba misionarismului ortodox, nu numai față de cei contaminați, ci mai ales față de cei încă neatinși de epidemia sectară. În căutarea oaipei pierdute din turmă, azi nu trebuie neglijată turma ca nu cumva, la întoarcere, păstorul să n'o mai găsească.

Ultimul punct din programul strategiei indirecte, este *înlăturarea răului*. Ea se face aproape automat. Nu prin forță — deși poate ar fi uneori cazul — ci pe căi permise și cu mijloace duhovnicești. Forța aplicată direct e necreștinească și ineficace: produce o reacțiune latentă, care așteaptă momentul să izbucnească și să se afirme cu toată tăria. Înlăturarea sectelor se face mai ales prin înlăturarea cauzelor, sau a puterii lor de răspândire. Prin înlăturarea cauzelor, se pot înlătura și efectele, mult mai ușor. Acum e cazul a se da credincioșilor lămuriri asupra sectarismului, a sectei în speță, a erorilor ei de doctrină și asupra învățăturilor noastre atacate.

În cazul că toată strategia indirectă ar fi inoportună, prin faptul că sectele din parohie sunt vechi, cu rădăcini trainice, trebuie pusă în aplicare *strategia directă*, adresându-ne direct sectarilor, în cazurile inevitabilelor întâlniri cu ei.

1. Cel dintâi punct al strategiei directe este *legitimarea* sectarului. Trebuie să-l legitimăm: Cine ești? Cu ce drept vorbești în numele lui Hristos? Un trimis al regelui are dela acesta scrisoare de acreditare, iar un trimis al lui Hristos are „apostolie,” pentru a putea vorbi în numele Lui. Cum propovăduiești fără de apostolie? Cum ai apoi dreptul și priceperea de a tâlcui, fără preoție?... Oricărui sectar trebuie să-i dovedim că n'are căderea să discute și că, în consecință, nu putem discuta cu el. Dacă stăm în discuție, însemnează că îi recunoaștem cel puțin dreptul, dacă nu și priceperea necesară. De aceea, nu discutăm, ci — ca preoți — îl lămurim. El poate întreba ceva, dar nu poate să se ia la întrebări cu noi. Iată deci punctul nostru de vedere, pe care trebuie să i-l facem clar, la o întâlnire cu el.

Totuși, uneori discuția este inevitabilă. Ea poate fi provocată de sectari în public, când nu putem dezerta, spre a ne da impresia că n'am putea susține discuția și că depunem armele învinși. În acest caz, forțați de împrejurări, acceptăm discuția, dar numai în sensul că acordăm sectarilor această concesiune a discuției, cu scopul de a-i lămurii. E o simplă concesiune, ad-hoc, iar nu un drept. O atare concesiune o acordăm și credincioșilor noștri, când le dăm calitatea de difuzori și popularizatori ai doctrinei noastre printre sectari. Nici ei înșiși n'au dreptul, ci numai concesiunea dela noi. Cu atât mai puțin îl pct avea sectarii.

○ discuție în public cu sectarii, la urma urmei nu e inutilă. Prin ea îi putem strânge cu ușă, scăzându-le enorm prestigiul în fața celor prezenți, în timp ce prestigiul nostru crește. Dacă nu mai mult cel puțin le dăm de gândit, producându-le oarecare îndoeli în ce privește „temeiurile” rătăcirilor lor. Trebuie însă să avem grijă, că strânși cu ușă, sectarii sar dela o problemă la alta, numai ca să ieșim noi

cu prestigiul scăzut. De aceea, trebuie să-i reținem la problema inițială, până la epuizarea ei și numai apoi să trecem la alta.

2. În ceea ce privește atitudinea cu care să-i tratăm pe sectari în toate ocaziile, noi trebuie să aplicăm normele Sf. Scripturi. În speță, ele pot fi grupate în trei: a. *principii generale*; b. *norme precise*; c. *experiențele Apostolilor*.

a. *Principiile generale* sunt iubirea chiar și față de dușmani și pacea cu toată lumea. Sectarii ne socotesc uneori „păgâni” și străini, sau dușmani. Noi însă să-i tratăm cu iubire, pentru că, văzând ei aceasta își vor „grămădi cărbuni de foc pe capul lor” (Rom. 12, 20), repetând că ne-au adus acuze nedrepte. Ei tot dintre ai noștri au plecat și preotul e și pentru ei părinte, chiar dacă ei nu și-l mai recunosc. Un preot trebuie să-i trateze ca pe niște fii rătăciți ai săi, deci cu mai multă atenție pentru a-i întoarce din rătăcirre. Orice convertire dela sectari să fie un adevărat ospăț de bucurie, ca și cel al tatălui la întoarcerea fiului rătăcit (Lc. 15, 22-24) sau ca și cel al ingerilor la convertirea unui păcătos (Lc. 15, 10). Orice discuție dogmatică trebuie evitată, pentru a nu majora distanța între ei și preot și pentru a nu aprinde ura. Nu trebuie însă evitate orice raporturi. Sunt și alte subiecte de discuție, prin care se poate face o apropiere de suflete. Incredințați de iubirea și blândețea preotului, sectarii îi vor acorda respectul și superioritatea cuvenită. Iar de aici e numai un pas până la convertire. Preotul care nu stă de vorbă cu unul, că-i sectar, cu altul că-i unit, cu altul că-i ateu etc. nu-și cunoaște misiunea. Cum îi va converti, dacă nu stă nici cum de vorbă cu ei? Sau n'are oare această obligație? Sf. Scriptură ne spune că pe unul de altă credință să nu-l primim în casă și să nu-i zicem „bine ai venit”, pentru a nu consimți cu rătăcirea lui (2 In. 10—11). Înțelesul este limpede: nu trebuie să primim în casa noastră pe cei ce vin ca să ne tragă și pe noi în rătăcirea lor. În astfel de chestiuni trebuie să evităm orice contact cu cei rătăciți, nu însă și în orice alte chestiuni. Numai pe cei de o credință cu noi, care sunt răi, trebuie să-i evităm, spre a le fi rușine (1 Cor. 5, 9-12). Mântuitorul a stat la masă cu vameșii și cu păcătoșii, pentru a-i converti (Mt. 9, 10; 11, 19). Noi însă n'avem garanța unei atari reușite. Rezultatul ar putea fi chiar invers, în detrimentul nostru.

b. Orientări sigure pentru atitudinea față de sectari ne oferă *normele precise* ale Bibliei. Sf. Ap. Pavel scrie „*Indemnu-vă, fraților să fiți cu luare aminte asupra celor ce fac dezbinări și sminteli împotriva învățăturii pe care ați învățat-o. Depărtați-vă de ei. Pentru că unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos... și prin vorbele lor blânde și prin blagosloveni le lor, înșală mințile celor fără răutate*” (Rom. 16, 17-18). Aici ni se cere îndepărtarea de

ereticii fățarnici, care periclitează turma credincioșilor. Același Apostol scrie în altă parte: „*Jar de întrebările nebunești și de ghenealogii și de gâlceavă și de sfzile pentru lege te ferește, căci sunt nefolositoare și deșarte. De omul eretic, după întâia și a doua muștrare, depărtează-te, deoarece știi, că unul ca acesta s'a abătut și a căzut în păcat, fiind singur de sine osândit*” (Tit 3, 9-11). Se admite întâia și a doua „muștrare”, însă nu discuție, căci discuțiile sunt cu totul inutile, neavând altă urmare, decât de a „spori nelegiuirea tot mai mult” (2 Tim. 2, 16. Vezi și 1 Tim. 4, 7; 6, 20; 2 Tim. 3, 13 ș. a). Prin urmare, atitudinea noastră față de sectari este normată destul de insistent în Sf. Scriptură, în chipul următor: Trebuie să evităm contactul cu cei ce vin cu gânduri rele, de a periclita unitatea turmei noastre. Să evităm discuțiile, care pot înmulți răul și ura dintre sectari și noi. Cel mult putem să-i muștrăm pentru rătăcirea în care au căzut, dar fără insistență, deoarece aceia care după două muștrări nu revin la calea cea dreaptă, sunt incorigibili. Orice alte relații cu ei, care nu ating unitatea credinței noastre, nu sunt interzise.

c. *Experiența Apostolilor* ne poate furniza, deasemenea, orientări relativ la atitudinea față de sectari și la strategia noastră antisectară. Eretici s'au ivit și în timpul apostolic. Mai ales Apostolul Pavel a avut mult de furcă cu ei. Se țineau în urma lui, bârfindu-l, tăgăduindu-i apostolia și sinceritatea zelului (Vezi 2 Cor. cap. 3; 10-13; Gal. cap. 1 etc). El însă a evitat discuția directă cu ei. S'a apărat, s'a justificat, s'a desvinovățit, dar nu direct, în fața lor, ci în fața credincioșilor, înaintea cărora s'a văzut silit chiar să se laude, comparându-se cu bârfitorii lui și dovedindu-și superioritatea. A cercetat cauzele ereziilor, spre a le înlătura. Peste tot însă a folosit mai ales strategia indirectă, întărindu-și turma și punând-o în gardă, cu un zel, care se aprindea tot mai mult. În acest chip a reușit să localizeze răul, dar n'a putut și să-l înlătore, cel puțin nu cu totul. Să nu ne mirăm azi, dacă lupta noastră antisectară este uneori fără multe roade, sau chiar zadarnică, dacă și cea a Apostolului a fost la fel. Ea însă trebuie să ne aprindă zelul, iar nu să ne arunce în inactivitate și în disperare. Să folosim în acest scop strategia indirectă și directă, făcând uz numai de mijloacele de luptă evanghelice. P. D.

Despre ce să predicăm ?

Duminea a 23-a după Rusalii despre : PIERDERE ȘI CÂȘTIG.

Bunurile pământești sunt lăsate de Dumnezeu pentru traiul oamenilor. Scopul acesta mare și sfânt al bunurilor pământești poate să fie schimbat într-o primejdie de moarte. Imbuibarea

peste măsura trebuințelor strică sănătatea, ne face să uităm și de cei lipsiți și de Dumnezeu care ni le-a dat, căci imbuibarea ne dă mincinoasa părere, că numai cu puterile și cu vrednicia noastră le-am fi câștigat. Mai este apoi o primejdie: având prea multe bunătați pământești, ne îndopăm stomacul și uităm de suflet. Fiindcă noi nu ne știm cumpăta, Dumnezeu se îngrijește să taie însuș din bunurile pământești, ca primejdia să fie micșorată. Așa s'a întâmplat în ținutul Gherghesenilor. *Și ieșind demonii din om, au intrat în porci și s'a pornit turma de pe țărături în lac și s'a înecat* (Luc 8, 33). Sfântul evanghelist Marcu spune că erau ca la două mii de porci. Tălcuitorii Sfintei Scripturi ne încredințează că și azi se mai arată locul de unde s'a năpustit turma în lac. E un țarm înalt aproape de ruinele numite chesa.

Duhurile necurate care au stăpânit și au chinat trupurile celor doi nenorociți din ținutul Gherghesenilor, deși alungate din ei, au vrut să mai facă ceva rău oamenilor și s'au cerut să poată intra în porci. Dacă n'au mai putut chinui pe oameni, au vrut să le facă cel puțin pagubă în bunurile lor pământești.

Unii învățați sunt de părerea, că Gherghesenilor li se cuvenea pedeapsa cu pierderea porcilor. Iudeii pe acolo erau amestecați cu păgânii. Iudeii nu aveau voie nici să mănânce carne de porc, nici să se ocupe cu creșterea porcilor. Așa zicea legea: Porcul are copita despiciată și despărțită în două, dar nu rumegă; acesta-i necurat pentru voi (Leviticul 11, 7). Totuși, de dragul câștigului, creșteau și îngrășau porci, de-i vindeau păgânilor. Indeletnicirea aceasta s'a răspândit și s'a întezit așa de mult, că și Iudeii erau cu gândul și cu grija numai la porci și la câștigurile mari din porci. Indrăciții alergau prin hotarele lor, dar ei nu se prea turburau. Le părea bine că lăsau porcii în pace și porcii creșteau și se înmulțeau. În porci le era comoara și inima le era tot în porci. Pentru aceasta zic învățații că se cuvenea să li se mai întoarcă inimile și spre altceva.

N'ar avea o deosebită însemnătate, dar amintim și întrebarea la care se gândesc unii: Pot oare ființele care sunt numai spirituale, a-nume duhurile necurate despre care vorbește Evanghelia, să intre în ființe care sunt numai animale, adică în porci? Pot apoi duhurile rele să aibă o influență, adică o putere de a lucra asupra sau dinlăuntru lor? Știința, cel puțin în starea ei de astăzi, nu poate dovedi nici că se poate, nici că ar fi cu neputință. Dar sunt atâtea lucruri pe care știința nu le cunoaște în veacurile trecute și azi le cunoaște. Credem că va

veni și vremea, când știința va putea să dovedească lămurit, că nu este nici o piedecă în calea ființelor spirituale de a avea influență asupra celor animale.

Dar cum a lăsat Hristos Domnul să fie păgubiți Gherghesenii așa de mult? Altădată când a vrut să dea apostolilor o învățătură despre pedeapsa oamenilor care nu vor avea fapte bune, a spus pilda despre smochinul neroditor. De ce a vrut pe Gherghesenii să-i învețe prin pedeapsă? Răspunsurile la întrebarea aceasta sunt multe. Unii zic așa: Dumnezeu e stăpân desăvârșit, iar omul un stăpân vremelnic și stăpânește numai din încredințarea lui Dumnezeu. Minte omenească e prea neputincioasă și nu poate pătrunde în planurile și în scopurile lui Dumnezeu decât pe măsura ce i se face descoperire de la Dumnezeu. Pierzând dobitoacele oamenilor, Dumnezeu vrea să le aducă un folos sufletesc. De ar fi cunoscut Gherghesenii puterea dumnezească a lui Iisus, pierderea porcilor le-ar fi putut fi un câștig spre mântuire. Când regele David a ascultat îndemnul cuiva și a poruncit să se facă numărătoarea în Israel și în Iuda, Dumnezeu a pedepsit poporul cu ciuma care a șcerat șaptezeci de mii de vieți (2 Regi 24, 1—15). Și pedeapsa aceasta a fost cu scopul ca David să se încreadă mai mult în puterea lui Dumnezeu decât în numărul poporului peste care domnea.

Paguba făcută Gherghesenilor poate fi asemănată și cu pagubele pricinuite Egiptului prin oricare din cele zece plăgi. Plăgile au urmat una după alta numai pentru că faraon se încăpățâna să țină în robie poporul lui Moise. Gherghesenii tot așa s'au încăpățânat să prețuiască porcii mai mult și decât sufletele celor doi izbăviți și decât mântuirea lor a tuturor. În loc să cunoască în Iisus, care a alungat duhurile din cei doi nenorociți, pe însuș Mântuitorul, ei, cu inima lipită de porcii lor, s'au supărat și au cerut ca Iisus să plece de la ei. Izbăvirea celor doi nenorociți, e de mai mare preț decât a fost turma de porci înnețată în lac. Căci ce folosește omul de va doborânda lumea toată, iar pe sine se va pierde sau se va păgubi (Luca 9, 25).

Tălcuitorii mai spun, că prin năpustirea celor două mii de porci în lac e înfățișată însăși lumea mănătată de poftă și de plăceri spre prăpastie, până la îndobitocire. Copilul care mănâncă dulciuri până și strică stomacul, lacomul care nu-și poate opri apa gurii până nu infulecă dintr'o mâncare aromată și bețivul care nu se oprește până la îmbuimăcire, fac parte din turma mănătată de duhurile rele, răscolind praful, guițând și grohăind până se prăbușește în mare, în lac sau în noroiul unei bălți. Demonii intră nu nu

mai în porci, ci și în cei ce se tăvălesc în plăceri ca porcii în noroiu.

Avem bunurile pământești pentru trebuințele corpului. Dumnezeu a dat omului și mintea și judecata ca să înțeleagă, că trebuie să țină o măsură. Animalele nu știu să țină măsura. Vaca scăpată în lușternă verde se îndoaie de se umflă și pier. Omului îi șade bine să fie cumpătat, căci prin aceasta se arată că el stăpânește stomacul și nu rânza îl stăpânește pe el. În creștinism cumpătarea e virtute de mare preț. Sfântul apostol Pavel scria lui Tit: Pe cei mai tineri de asemenea îndeamnă-i să fie cumpătați (Tit 2, 6). Altădată scria! Pentru că mulți, despre care v'am vorbit adesea, iar acum vă vorbesc și plângând, umblă ca vrăjmași ai crucii lui Hristos, al căror sfârșit este pierzarea, al căror Dumnezeu este pântecul și a căror slavă este în rușinea lor, cei care cugetă cele pământești (Filipeni 3, 18—19).

Cumpătarea se cere întâi pentru o mai mare libertate a sufletului, o mai bună judecată a minții, o mai bună sănătate a corpului. Se cere apoi ca să ai să dai și celor flămânzi.

Trebuia smulși inima Gherghesenilor din cocina porcilor. Trebuie să tăiem înșine din bunurile pământești, ca inima să ni se îndrepte spre Hristos Domnul, căruia se cuvine toată slava în vecii vecilor. Amin.

F. C.

Informațiuni

■ P. C. Părinte Gala Galațion a fost în zilele de 11-13 Octomvrie a. c. oaspele Aradului. Duminecă 12 Octomvrie a. c. după amiază Prea Cucernicia Sa a ținut o interesantă conferință la Palatul Cultural, vorbind despre: Literatura și cei mulți.

Luni 13 Octomvrie a. c. Prea Cucernicia Sa a avut o consfătuire cu profesorii Academiei Teologice.

■ Manuale de religie pentru școala primară se găsesc la Bibliotecă Diocesană cu următorul preț: cl. I-a Lei 40; cl. II-a Lei 50; cl. III Lei 40; cl. IV-a Lei 65; cl. VI-a Lei 35; cl. VII-a Lei 0. Manualul pentru cl. V-a e sub tipar.

Nr. 2349—1947.

Circulară

P. C. Preoți sunt invitați să dea concursul nelimitat organelor Camerii Agricole, puse sub ordinul Comandamentului Județean de însămânțare, pentru reușita campaniei de însămânțare ce se încheia la 25 Octomvrie 1947.

În consecință la Școala de Duminecă din 19 Octomvrie a.c. se va ține o cuvântare de îndemn.

Arad, 16 Octomvrie 1947.

† ANDREI,
Episcop.

În. Stav. Caius Turicu
cons. ref. eparhial.

Nr. ad. 3028/1947.

Comunicat

Ministerul Agriculturii și Domeniilor prin deciziunea sa publicată în Monitorul Oficial din 3 Septembrie 1947 interzicând, sub urmări grave, exploatarea tuturor terenurilor cultivabile, (arabile, pășuni, fânețe, vii și grădini) în dijmă sau arendă: invităm preoțimea noastră, ca și uzufructuară a sesiunilor parohiale, ca cu începere dela 15 Octomvrie 1947, să cultive toate sesiunile parohiale, precum și cele bisericesti și cantorale numai în regie proprie și spre acest scop să încheie contracte de munci agricole cu unul, sau mai mulți muncitori agricoli conform formularului de mai jos și aceste contracte să le autentifice la primăria comunei respective, asemenea conform formularului de mai jos. Aceste contracte, — cari se vor redacta în câte 4 exemplare, unul pentru arhiva parohiei, altele pentru muncitorii agricoli și cel din urmă pentru arhiva primăriei, — sunt scutite de orice taxe, timbre și impozite proporționale, conform legilor pentru organizarea și în urajarea agriculturii.

Arad, la 15 Octomvrie 1947.

Consiliul eparhial.

Contract de munci agricole

Subsemnatul muncitor ^{or} prin aceasta declar . . . că ^{m'am} angajat ca și lucrător . . . agricol permanent . . . la C. Sa Părintele paroh, domiciliat în comuna județul Arad, uzufructuarul sesiunii parohiale, în întindere de jug. cad. proprietatea Parohiei ort. rom. din comuna județul Arad, privitor la exploatarea în regie proprie a acestei sesiuni, în următoarele condițiuni:

1. Durata angajamentului este dela 1 Noemvrie 1947 până la 31 Octomvrie 1948.

2. Munci agricole ce trebuie îndeplinite sunt: cele de argați la cai sau alte vite, apoi aratul, grăpatul, tăvălugitul, prășitul, săpatul, plivitul, cositul, seceratul, adunatul, treeratul, culesul și tăiatul, căratul cu căruța, sau orice alte lucrări, ce s'ar cere pentru cultura pământului și îngrijirea animalelor.

3. Plata anuală în bani e de lei, adică lei, care sumă este a se plăti în patru rate egale trimestriale.

4. Pe lângă plata în bani voi mai primi anual în natură: . . . grâu, . . . orz, . . . perumb,

5. Munca o voi face cu mâncarea mea.

6. Alte condițiuni:

7. Subsemnatul paroh, ca și uzufructuarul sesiunii parohiale din comuna primesc în totul condițiunile prevăzute în acest contract

Acest contract se va executa întocmai după prescripțiunile legii pentru organizarea și încurajarea agriculturii din 22 Martie 1937, cu modificarea ei din 22 Aprilie 1940 și al regulamentului din 4. I. 1941.

Făcut astăzi la 1947, în comuna județul Arad.

Uzufructuar :

Muncitor agricol :

Primăria comunei Piasa jud. Arad.

Proces verbal Nr.

În localul primăriei și înaintea noastră, primarul asistat fiind de dl notarul comunei, s'au prezentat: Părintele și locuitor și muncitor agricol domiciliat în comuna cerându-ne verbal autentificarea prezentului contract de munci agricole.

În urma acestora :

Cetindu-se acest contract, de către dl notar din cuvânt în cuvânt în auzul și prezența părților, la întrebările făcute de noi, ne-au declarat că este făcut cu consimțământul și libera d-nealor voință și că părintele și locuitor, muncitor agricol, l-au subscris propriu.

Luând act de declarațiunile și consimțământul părților, având în vedere îndeplinirea formalităților prevăzute în legea privitoare la organizarea și încurajarea agriculturii, din 22 Martie 1937, cu modificarea ei din 22 Aprilie 1940, dăm cuven ta autentificare prezentului contract, care se va păstra în dosarul contractelor de învoiei agricole al comunei pe anul 1947 Nr. . . .

Drept care s'a încheiat prezentul proces verbal, semnat de noi și de notar.

Primar,

Notar,

P. S. Privitor la exploatarea terenurilor bisericesti, cantorale și școlare, formularul de mai sus suferă modificare în sensul următor:

Contract de munci agricole

Subsemnatul muncitor . . . domiciliat . . . în comuna prin aceasta declar . . . că ^{m'am} angajat ca și lucrător . . . agricol permanent . . . la Parohia ort. rom. din com. jud. Arad, reprezentată prin C. Sa Părintele președintele consiliului parohial ort. român al acestei Parohii, domiciliat în comuna privitor la exploatarea terenurilor cultivabile în regie proprie în întindere de cca jugh. cad. proprietatea Parohiei, în următoarele condițiuni:

Iar punctul 7 al contractului a se modifica astfel:

7. Subsemnatul paroh, președintele consiliului parohial ort. român în numele Parohiei ort. române din comuna declar că, primesc în totul condițiunile prevăzute în acest contract.

Și la încheiere :

președintele consiliului muncitor . . . agricol parohial ort. român din

semnătura.

semnătura.